

Laudatio Rajna Péter egyetemi tanár 70. életéve alkalmából

(MPT Oláh Gusztáv emlékérem, életműdíj)

Sok-sok évvel ezelőtt megkérdeztem Pétertől: mivel töltöd szabadságodat a nyáron? „Balatoni házukban – volt a válasz. És mást sem csinállok, csak olvasok” - mondta ezt olyan hangsúllyal, amelyből egyértelműen kitetszett, hogy az olvasással, a könyvekkel töltekező szellemi ember nyilatkozott meg. Akkor még nem gondoltam, hogy nem passzív könyvszeretetről van szó. Rajna Péter életpályája a könyveken keresztül megvalósuló tudomány-szolgálatban is kifejezésre jut.

10 évvel idősebb pályatársként meg kell állapítanom, hogy Rajna professzor életpályája minden vonatkozásban egyedi. Magán viseli egy erős egyéniség aktív, meghatározó, kreatív vonásait. Nem a körülmények adta lehetőségek határozzák meg tevékenységét, hanem maga formálja az általa besugárzott környezetet a maga képére és hasonlatosságára. Bármely területen, amelybe belefogott, nagyot és maradandót alkotott (és alkot jelenleg is).

A pályáját neurológusként kezdő orvos hamarosan olyan területen kezdett tevékenykedni, amely korábban inkább a pszichiátria illetékességébe tartozott. Az epilepszia területén vált ismertté, előbb Halász Péter munkatársaként, majd később önállóan a hazai epileptológia máig az elsők között jegyzett szakembereként. Ennek nemzetközileg is ismert csúcsteljesítménye. A felnőttkori epilepszia EEG atlasza, amely kettejük neve alatt 1989-ben jelent meg, 1990-ben angol nyelven is, akkor már Rajna Péter első szerzőségében.

Az epilepszia művelése a pszichiátriához „húzta” közelebb, annál is inkább, mivel Juhász Pál professzor meghívta a Pszichiátriai Klinikára. „Teljes értékű” pszichiáterként egyik kiemelkedő képviselője azon ideg orvosoknak, akik mindkét szakterületen kellő kompetenciával és gyakorlattal rendelkeznek. Az ranglétrán egyetemi tanári kinevezést nyert szakember aktívan vett részt a klinika életében. Osztályvezetőként számos fiatal szakember pályáját indította el. Különösen kiemelkedik oktatói tevékenysége, a szakmai utánpótlás nevelése. Az újonnan alakult doktori képzésnek hamarosan vezetője lett, amely tevékenységét az egyetem Kiváló Phd oktató” címmel ismerte el. Tudományos munkássága hamarosan az akadémiai nagydoktori cím megszerzésében is kifejezésre jutott (1995). Oktatói és tudományos tevékenysége révén nyugdíjba vonulását követően is aktív tagja maradt a klinika közösségének. Munkásságát számos díj és kitüntetés (köztük Nyíró Gyula Díj 2007-ben) méltatja.

Számos területen meghatározó szerepe volt és van a pszichiátriában. Munkássága és klinikai tevékenysége különösen jelentős a gerontopszichiátriai területén. S ahogy tőle megszokhattuk, gyakorlati tevékenységét tudományos közlemények és könyvek formájában rendszerezi és foglalja össze. Kiemelkedik ezek közül az Epilepsiáról írott könyve (1991), valamint a (Tariska Péterrel együtt írt) Az idősor neuropszichiátriája c. könyv (2000).

Szakmai közéleti tevékenységei közül talán legfontosabb az Idegyógyászati Szemle főszerkesztőjeként felmutatott történelmi jelentőségű teljesítmény. A lap hosszú története (1947-től) során először sikerült a lapot mind küllemében, mind tartalmilag megújítani, és hazánkban szinte elsőként nemzetközileg is elfogadtatnia. A lap impakt faktoralal rendelkezik, nemzetközileg jegyzik és idézik. Főszerkesztői tisztéről való lemondásakor egy gazdaságilag is egyensúlyban lévő reprezentatív kiállítású, gazdag tartalommal jellemezhető lapot adott át utódának 2018 végén.

Azonban a rendkívüli műveltséggel rendelkező „reneszánsz” ember (ahogy Füredi János is jellemezte) nem zárható be egy – bármely széleskörű – orvosi szakma keretei közé. Rajna Péter nyugdíjba vonulását követően mintha „láncait” vetette volna le. Felismerte, hogy az orvos sokkal többet tehet az emberiség érdekében, ha a gyógyítás mellett tanít, felvilágosít, nevel. Felismerve a lakosság pszichológiai ismeretek iránti éhségét, ismeretterjesztő könyvsorozatot írt, adott ki, amelynek nyolc kötete kitartó következetességgel járja körül a legfontosabb elmeegészségügyi kérdéseket. Könyveiben visszacsillan a nagyműveltségű ember személye. Gazdagon idéz írókat, művészeket, így hozva közelebb a tudást az olvasóhoz. Felismerte a tudomány-népszerűsítés jelentőségét, sikeresen és eredményesen alkalmazza az információ terjesztés modern eszközeit. Kiadót hoz létre, előadásorozatokot szervez (Mindenki Akadémiája).

Rajna Péter gazdag életművének csak az általam ismert legfontosabb pontjait emeltem ki. Ez az életmű korántsem lezárt, hisz ereje teljében lévő, kreativitással gazdagon megáldott tagtársunkat ünnepelhetjük, aki még – reméljük – további meglepetéseket tartogathat számunkra.

Kedves Péter!

Ehhez kívánunk neked, az Oláh Gusztáv emlékérem átadása alkalmából jó egészséget, sok örömet, boldogságot.

Tringer László prof. emeritus

Győr, 2019. január 25.